

Job Roos Herbestemming:

De ontdekking van een integrale opgave.

Verslag van de lezing van 12 april 2011

door Wybren Jorritsma

Afbeeldingen: www.braaksma-roos.nl

Job Roos legt zo beeldend mogelijk uit hoe hij het vak van een restauratiearchitect ziet. Uitgangspunt hierbij is dat alles een ontwikkeling doormaakt en dat het behouden van het bestaande geen doel op zich is. Wel is het doel om bij restauratieopdrachten 'het bestaande' te respecteren én nieuw elan toe te voegen. Hij spreekt over het toevoegen van belevingswaarde om de mogelijkheden van plannen te onderstrepen. Het belang van het vak van restauratiearchitect en de strategie om doelen te bereiken staat in deze lezing centraal.

Werkwijze

Allerlei voorbeelden worden aangehaald om aan te geven dat het vak van een restauratiearchitect verder reikt dan alleen een goede omgang met erfgoed. *'Wil je echt tot een goed verhaal komen, dan heb je vaklui uit meerdere disciplines nodig'* vertelt Roos: landschapsarchitecten, stedenbouwkundigen, interieurarchitecten en architecten. Integraliteit en samenwerking wordt door Roos gezien als een voedingsbodemp van waaruit een mooi ontwerp kan ontstaan. Hiervoor moet er worden gekeken naar de vraag achter de opgave. Roos vergelijkt zijn werk met een ontdekkingstocht waarin door een gedegen analyse beseft van cultuur naar voren komt door aansluiting te zoeken bij reeds aanwezige kwaliteiten in een ontwerp.

4-'11

“

Wil je echt tot een goed verhaal komen, dan heb je vaklui uit meerdere disciplines nodig

Concreter wordt Roos als hij de enorme leegstand in kantoorruimtes als voorbeeld aanhaalt, waarmee hij aan wil geven dat het belangrijk is om goed om te gaan met de bestaande voorraad gebouwen en daarmee verrommeling tegen te gaan. Roos: *'We hebben de economische wind mee om goed na te denken over de toegevoegde waarde van herbestemming'*. De glazen koepel op het negentiende-eeuwse rijksdaggebouw te Berlijn is volgens Roos een ultiem voorbeeld.

Ondanks de rijkheid aan voorbeelden die Roos aandraacht voor een deugdelijk ontwerpproces blijft intuïtie ook een belangrijk instrument aldus Roos. Roos: *'Er moet een goede balans gevonden worden in het spanningsveld tussen het gewone en het uitzonderlijke. Tussen harmonie en contrast, en daarvoor bestaat niet een kant en klare werkwijze. Wel een strategie. Namelijk door vanuit een breed georiënteerde schetsfase toe te werken naar een een scherp en magisch ontwerp.'* Kortom, van strategie naar poëzie.

Gemeentemuseum Den Haag

In 1993 startte Braaksma en Roos een restauratieopdracht in rijksmonument het Gemeentemuseum Den Haag. Naast het opknappen van het bestaande gebouw behelsde de opdracht het realiseren van een museumkelder onder de binnenplaats. Hierbij werd het door H.P. Berlage gebouwde museum benaderd als een op zich zelf staand kunstwerk. Van standaard onderhoudswerk is dan ook geen sprake. Om recht te doen aan het gebouw bleek kennis van Berlages ontwerpfilosofie noodzakelijk. De unieke ambachtelijk geproduceerde raampartijen werden bijvoorbeeld vernieuwd met duurzame raamroedes en ramen die qua stijl aansluiting zoeken bij het materiaalgebruik en gedachtegoed van Berlage. Geheel nieuw werd een ondergronds kostuummuseum aan het bestaande gebouw toegevoegd. Een goede balans tussen respect voor de

traditie en vernieuwing werd getracht te bereiken door enerzijds voor moderne presentatietechnieken te kiezen, maar anderzijds ook aan te sluiten bij de reeds aanwezige looproute van het museum. In 1998 is deze opdracht bekroond met de Berlageprijs.

“

We leven en moeten
veranderen om te
ontwikkelen

BK-city

BK-city is een ander voorbeeld waarbij Braaksma & Roos zijn betrokken en is één van de winnaars van de Europese prijs voor cultureel erfgoed; *de Europa Nostra Award*. Kort na de brand in de Bouwkundefaculteit in mei 2008 werd besloten de faculteit onder te brengen in een voormalig complex van de TU voor scheikundeonderwijs. Dit gebouw uit 1918-1923 van G. van Drecht, ontworpen in een traditionalistische stijl met invloeden van de Amsterdamse School, stond op het punt om getransformeerd te worden tot appartementencomplex door Braaksma & Roos Architectenbureau. Noodzakelijkerwijs gingen de oude plannen niet door en werd ondanks het urgente karakter van de transformatie een hoog ambitieniveau uitgesproken. Architect en decaan van de bouwkundefaculteit Wytze Patijn stelde een ontwerpteam van vijf bureaus (*Kossmann.dejong, Fokkema & Partners Architecten, MVRDV, Octatube International BV en Braaksma & Roos Architectenbureau*) voor de uitdaging om het pand om te toveren tot een inspirerende omgeving voor studenten.

De wekelijkse overlegmomenten met alle ontwerpers en veiligheidsinstanties beschrijft Roos als uitzonderlijk ideaal: *‘Zo kun je ter plekke verbeteringen in het ontwerp doorvoeren’*. Mede hierdoor heeft het ontwerpteam in slechts één jaar het gebouw getransformeerd naar een horizontaal georiënteerde faculteit vol straten en pleinen en een imposant atrium.¹ De glazen overkapping kan gezien worden als

een moderne toevoeging aan het bestaande monumentale gebouw en past daarmee voortreffelijk in de filosofie van Braaksma & Roos. Namelijk met een integraal team ‘het bestaande’ respecteren én nieuw elan toevoegen.

¹ www.braaksma-roos.nl